

70. ZENON SUTARZEWICZ

16 februari 1914 Wielun, regio Lodz in Polen
17 september 1982 Prinsenbeek

Korporaal, 10de Infanterie regiment Jagers te paard

Zenon Sutarzewicz groeide op in een gezin met twee broers en een zus.

In 1937 volgde hij de opleiding onderofficier in het Poolse leger.

Op 1 september 1939 begon de Tweede Wereldoorlog voor hem met een bombardement op Wielun. Hij werd, met vele anderen gevangengenomen en naar Rusland gedeporteerd waar hij pas werd vrijgelaten nadat de Duitsers Rusland hadden aangevallen. Via omzwervingen sloot hij zich aan bij de Poolse troepen die in 1941 in Tobroek in Libië arriveerden. Ruim een jaar later werden de Poolse troepen overgeplaatst naar het Verenigd Koninkrijk.

Zenon Sutarzewicz ging deel uitmaken van de 1ste Poolse Pantserdivisie. Eind juli 1944 maakte de divisie de oversteek naar Normandië.

In een gevecht in de buurt van Brussel werd Zenon door granaatscherven getroffen en verbleef enige tijd in het ziekenhuis.

Op 29 en 30 oktober werden Breda en Prinsenbeek bevrijd. Op zaterdag 4 november werd Terheijden door de Poolse troepen bevrijd en samen met zijn manschappen staat generaal Maczek op de legendarische foto voor de Terheijdense molen.

In het voorjaar trok het Poolse leger richting noord Nederland en Duitsland die eindigde in Wilhelmshaven.

Op 22 oktober 1946 werd Zenon Sutarzewicz "discharged" voor emigratie naar Nederland. In Prinsenbeek heeft hij eerder Joke Frijters leren kennen en zij trouwen op 14 januari 1946.

In 1961 werd Zenon Sutarzewicz door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit toegekend. Samen kregen zij 6 kinderen.

Hij ging werken bij de AKU. Het was hard werken in ploegendiensten om de kost te verdienen.

Een nieuw bestaan opbouwen was erg moeilijk en zeker als je de Nederlandse taal niet machtig bent. Moeder zorgde voor de kinderen en vader werkte veel.

Veel Poolse bevrijders ervoeren dezelfde problemen, daardoor vormden zij echter ook een hechte eenheid die vaak bijeenkwamen en de dingen van de dag met elkaar deelden. De voertaal was uiteraard Pools en zodoende kregen wij als kind ook de taal deels mee.

De kinderen kregen Poolse les op de H Hart school in Prinsenbeek op de zaterdagmorgen en ook waren er danslessen bij Polonia om Poolse cultuur uit te blijven dragen.

Op vragen over de oorlog kwam nooit een echt antwoord. Soms zei hij na enig aandringen wel dat de mensen "niet echt weten" wat de Polen voor West-Europa gedaan hebben. Doorvragen had geen zin, hij hield zijn trauma's voor zich.

Dat isoleerde mijn vader ook weer verder van de Nederlanders en hij bleef vnl. in de Poolse sfeer en omgang hangen. De waardering voor de bevrijding en wat de soldaten daarvoor terugkregen vond hij minimaal.

De Poolse Katholieke Vereniging heeft zich jarenlang ingezet voor de belangen van de bevrijders. Zenon Sutarzewicz vervulde de functie secretaris en penningmeester.

De Poolse soldaten die in Europa zijn gebleven na de oorlog werden door de toenmalige Poolse regering beschouwd als